

Martin Bureš
MUNI, FSS, HEN
Mail: martinbures@centrum.cz

***Against Reflexivity as an
Academic Virtue and Source of
Privileged Knowledge***
Michael Lynch

1) Abstrakt

Lynch pojednává ve svém článku o jednom ze základních pojmů sociálních teorií, o reflexivitě. Hned na začátku svého článku zmiňuje současnou zmatenost a na druhé straně centrálnost tématu (reflexivity).

Podstatnou část článku tvoří "inventář" reflexivit. Lynch na něm ukazuje šířku ve které se koncept reflexivity objevuje, od pojetí reflexivity v psychologii, k radikálnějším pojetím v sociálních a kulturních studiích. V úvodu svého článku Lynch předkládá čtenáři doporučení, alternativu ke konceptům uvedeným níže-etnometodologii. Důvody uvádí následující: etnometodologický koncept reflexivity neupřednostňuje teoretický a metodologický náhled na realitu, může vést k hlubokému sociologickému vhledu a v tomto konceptu není reflexivita epistemologickou, morální ani politickou ctností.

Stručně představuje 6 pojetí reflexivity (mechanické, substantivní, metodologické, meta-teoretické, interpretativní a etnometodologické), kde u každého uvádí ještě 2-3 specifitější pojetí (např. u interpretativní reflexivity rozlišuje hermeneutickou r. a radikálně referenční r.) Po představení konceptů reflexivity dělá Lynch krátké shrnutí. Konstatuje, že každá z reflexivit v jeho "inventáři" se rekurzivně obrací zpět.

Dál mluví Lynch o relativitě reflexivity. Ukazuje, jak je reflexivitě připisována teoretická a metodologická převaha, kterou odlišuje současná intelektuální hnutí od svých předchůdců a hned také uvádí, že bližší pohled nám odkryje momenty reflexivity i u intelektuálních hnutí minulosti.

Další, co Lynche zajímá, je, co vlastně reflexivita, nebo bytí reflexivním dělá. Odkrývá skryté možnosti, zapomenuté volby,.. Odpovědi na tyto otázky hledá u radikální reflexivity, která se pokouší narušit, zpochybnit proces objektivizace vědění.

...

...

Lynch zakončuje svůj článek domněnkou, že ve světě bez bohů se člověk skrze reflexivitu nedostane blíž k poznání, než skrze objektivitu. A není proto důvod být pro, nebo proti reflexivitě.

2) Alternativní název článku: Je reflexivita superiorním modelem nazírání na svět?

